

Giedrius Kuprevičius

Šnabždesiai ir šnarėjimai / The Whispers and the Rustles

styginių kvartetas / String Quartet, 2013

Kūrybinio gyvenimo dešimtmečiuose išbandžiau galybę komponavimo technikų – nuo liaudies dainų harmonizacijų, kanoninių klasikinės formos dëlionių, polifonijos įmantrybių, romantinių, veristinių ir visokių kitokių stilių suvokimo iki puantilzmo, improvizacijos, linearikos, dodekafonijos, pop, jazz, rock prisilietimų, elektroninės ir kompiuterinės muzikos, sample, loop ir noise lipdybų bei dar aibės visokių vietinės reikšmės eksperimentų su garsais, daiktais, vaizdais ir pauzėmis. Buvo visko – ir atradimų, ir praradimų, paikų mėgdžiojimų, stilizacijų, kičo, manierizmo, eklektikos, apsiskaičiavimų laike ir erdvėje, kūrybinių galių perversinimo ir iki dabar nepaliekančių įspūdingų ambicijų bei grandiozinių idėjų, maloniai slegiančių nebepakeliamomis naštomis.

Tikriausiai nėra idėjų be inspiracijų, tuo labiau, kai gyvename didžiule informacija prisodrintame pasaulyje. Tiesa, grafinė muzikos išraiška man nėra nauja – dar konservatorijoje bandžiau paišyti muziką, vėliau patyręs, kad visa natografija yra kilusi iš piešinių. Antioperoje *Pamoka* taipogi daug pieštos muzikos. Tad prisiminimai iš jaunystės buvo pirmoji inspiracija.

Antroji susieta su stipriu įspūdžiu, kurį paliko pažintis su Karlheinz Stockhausen taip vadinamu *malūnsparnių kvartetu (Helikopter-Streichquartett, 1995)*, kuriame žaidė keturi malūnsparniai, skirtingų spalvų marškiniais apsirengę styginių kvarteto muzikantai ir tomis pačiomis spalvomis išpaišyta kūrinio partitūra.

Trečioji inspiracija susieta su raidėmis, kurios įrašytos partitūroje. Atkeliavo jos kaip atgarsis iš nepaprastai subtilaus ir kupino tylios įtampos Ingmaro Bergmano filmo-dramos „Riksmi ir kuždesiai“ („*Whispers and Cries, 1972*), kuriame keturios moterys išgyvena sudėtingą dvasinę ir fizinę dramą. Bet inspiravo ne siužetas ar jo metafizinių regėjimų ir psichofizinių jausenos, o filmo pavadinimas, man sakęs daugiau, nei pats filmas.

Ketvirtoji grynai emocinė – nekenčiu bulvarinės spaudos, kuri savo įkyriu buvimu sudarko visą taip sunkiai saugomą ir nuo smulkmių apnašų valomą bent kiek intelektualesnę aplinką. Bulvarinių laikraščių šlamėjimas – tai dar viena, tikriausiai pati silpniausia, bet atspindinti realią kultūrinę aplinką inspiracija.

Ar ne per daug vienam kūriniui? Nemanau, nes dabar, kai vienus kūrinius kuriame iš kitų, esantys kvartete sluoksniai padės klausytojui lengviau suvokti, ką norėjo pasakyti autorius, ką pasakė ir ką nutylėjo.

Styginių kvartetas nuo prigimties paženklintas ginčo ir susikalbėjimo, riksmo ir tylėjimo ženklais ir yra vienintelis iš visų žanrų tikrą muziką skeliantis darinys. Tikrą? Vargu ar įmanoma ją taip vadinti, greičiau tai ne tiek tikros, kiek tikrumo muzikoje siekis, aliuzija į iliuzijas, kai įtiki, jog keturi kvarteto muzikantai gali susikalbėti kiekvienas su kitokiu tekstu. Toji nesuvokiamu būdu gimstanti darna ir yra šnabždėjimas, šnarėjimas, šlamėjimas. Jo negalima užrašyti natomis, tik linijomis, taškais, punktyrais. Natos tuomet privalės gimti muzikanto galvoje ir persikelti į stygas liečiančius pirštus. Taip nutiko ir mano Kvartete – natos atsiranda tik Codoje, o iki jos visa garsinė kalbėsena - tik grafikoje. Nėra tai nauja muzikos užrašymo forma, ją naudoja šimtai kompozitorių iki manęs, tačiau neišbandęs jos ir natose skurdesnis. Kauno styginių kvarteto muzikantai idėją suprato ir gimė kiekvieną kartą kitaip ir panašiai skambanti muzika. Kitaip, nes aibė niuansų niekad nepakartosi dar kartą ir panašiai, nes ir grafinė muzika turi fiksuotus laiko, aukščio, įtampų bei atoslūgių taškus. Premjera įrašyta Šv.Jonų bažnyčioje Vilniuje, 2013 04 07. Atlikėjai: Kauno styginių kvartetas - Karolina Beinartytė-Palekauskienė (I smuikas), Vilija Žilinskienė (II smuikas), Rūta Balniūtė (altas), Saulius Bartulis (violončelė).

String quartet „The Whispers and the Rustles“ recorded live in The Church of St. John the Baptist and St. John the Apostle and Evangelist, Vilnius, 2013 04 07. Kaunas String Quartet - Karolina Beinartytė-Palekauskienė (1st violin), Vilija Žilinskienė (2nd violin), Rūta Balniūtė (viola), Saulius Bartulis (cello).